

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBA

Mazā Pils iela 1, Rīga, LV-1050
Tālr. 7226536, fakss 7212241
e-pasts: lps@lps.lv
www.lps.lv

N/m reģ.: LV40008020804
Nor.konts: LV53UNLA0001001700906
LUB Vecrīgas filiāle
kods: UNLALV2X

LATVIJAS PAŠVALDĪBU SAVIENĪBAS 16.KONGRESS

Latvijas pašvaldību attīstības vadlīnijas

Ērģļos

2006. gada 19. maijā

I. Ievads

Pašvaldības – Latvijas Republikas valstiskās neatkarības garants. Pilnveidojot un attīstot pašvaldību iekārtu, pilsoņu vidū pieaug un nostiprinās atbildība par vietējo jautājumu izlemšanu, tādējādi stiprinot un stabilizējot demokrātiskās institūcijas un sekmējot visu Latvijas iedzīvotāju labklājību.

Latvijas Pašvaldību savienība (LPS) ir brīvprātīga sabiedriskā organizācija, kuru tās dalībnieces – pagastu, pilsētu, novadu un rajonu pašvaldības – izveidojušas kopīgo interešu pārstāvniecības un sadarbības attīstībai. Līdz šim LPS ir izdevies pozitīvi ietekmēt pašvaldību demokrātijas attīstības procesu, panākt visu Latvijas pašvaldību atbalstu un likumos garantētās tiesības pārstāvēt pašvaldības sarunās ar Ministru kabinetu.

Iespēja paust vienotu viedokli ir nozīmīgs Latvijas pašvaldību ieguvums. Lai šo iespēju saglabātu, LPS pastāvīgi jāapliecina šīs tiesības, pilnveidojot savu darbību, aicinot arvien jaunus biedrus brīvprātīgi iesaistīties un attaisnojot esošo biedru uzticību.

II. Demokrātijas pamatprincipu īstenošana

Panākt, lai Satversmē un likumos tiktu garantēti:

- pašvaldības;
- subsidiaritātes;
- varu kompetences nodalījuma;
- administratīvās pārraudzības ierobežojuma;
- finansējuma un atbildības atbilstības;
- sarunu principu.

Uzturēt sarunu sistēmu ar Saeimas komisijām un frakcijām un nodrošināt pašvaldību viedokļa pārstāvniecību līdz pat likumprojekta izskatīšanas trešajam lasījumam.

Panākt, lai Satversmē un likumos pašvaldībām (vai vismaz LPS) tiktu garantētas likumdošanas iniciatīvas tiesības.

Panākt tiesības LPS apstrīdēt likumu un valdības lēmumu atbilstību Satversmei un savstarpējo atbilstību. Panākt, lai pašvaldību likumus (par pašvaldībām, par deputāta statusu, par vēlēšanām u. c.) nevarētu mainīt Satversmes 81. panta kārtībā.

Veicināt nevalstisko organizāciju izveidi un attīstību, atbalstīt pašvaldību sadarbību ar tām.

LPS sadarbībā stingri ievērot mazākuma un neiestājušos pašvaldību tiesības.

III. Sociālā palīdzība iedzīvotājiem

Panākt, lai katram iedzīvotājam tiktu garantēts likumā noteikts un atbilstoši inflācijai regulāri indeksēts iztikas minimums (pensijas, valsts sociālie pabalsti, minimālā darba alga, stipendija).

Veicināt pašvaldību sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām un privātstruktūrām. Sekmēt pašvaldību orientāciju uz alternatīvo pakalpojumu formu attīstīšanu.

Panākt Labklājības ministrijas finansiālo līdzatbildību par iespēju pašvaldībām sniegt iedzīvotājiem likumdošanā noteikto sociālo palīdzību.

Veicināt pašvaldību budžetā sociālajai palīdzībai atvēlēto līdzekļu izlietošanas prioritātes maiņu no sociālā pabalsta (naudas izmaksas veidā) uz sociālās palīdzības pakalpojumiem.

Panākt, lai valsts noteiktais garantētais minimālais ienākums tiktu finansēts mērķdotācijas veidā no valsts budžeta.

IV. Izglītības un kultūras veicināšana

Panākt visu veidu pedagoģiskā personāla darba algu finansējumu no valsts budžeta:

- saglabāt pašvaldību izglītības iestāžu pedagoģisko darbinieku darba samaksai nepieciešamo finansējumu valsts mērķdotācijas veidā;
- atjaunot mērķdotāciju pirmsskolas pedagoģisko darbinieku darba samaksai.

Atbalstīt bērnu ar veselības un kustības traucējumiem integrāciju vispārizglītojošās skolās.

Palielināt pašvaldību lomu augstākās, profesionālās un arodizglītības iestāžu, kā arī pieaugušo izglītības sistēmas attīstībā. Informēt iedzīvotājus par interešu izglītības iespējām un atbalstīt viņu pašizglītošanās iniciatīvas.

Veicināt zināšanu sabiedrības veidošanos Latvijā.

Pašvaldībām garantēt iedzīvotāju brīvā laika organizēšanas iespējas; veicināt kultūras un sporta pasākumus un mākslinieciskās pašdarbības iespēju attīstību.

V. Veselīgs dzīvesveids un droša vide

Veselīgai videi un katra iedzīvotājam fiziskai un garīgai veselībai jākļūst par pašvaldību politikas neatņemamu sastāvdaļu. Medicīnas pakalpojumiem jākļūst kvalitatīvi un kvantitatīvi vienlīdzīgi pieejamiem visiem valsts iedzīvotājiem.

Panākt tādas nodokļu politikas izmaiņas, kas veicinātu pašvaldību ieinteresētību videi draudzīgas saimnieciskās darbības attīstībā.

Veicināt sporta, tūrisma un kultūras aktivitātes, veselības izglītības pasākumus un ekoloģiskās situācijas uzlabošanu pašvaldību teritorijās.

Veicot veselības iestāžu izvietojuma optimizāciju, panākt to izvietojumu pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai.

Panākt, lai veselības finansējums un medicīnas pakalpojumu organizācija būtu reģionālo pašvaldību kompetencē.

VI. Pašvaldību pakalpojumi

Ieviest tādas apkalpošanas formas, kuras nodrošinātu nepieciešamās informācijas sniegšanu vienā vietā un būtu orientētas uz katra iedzīvotāja apkalpošanas efektivitāti un maksimālu uzņēmēju piesaistīšanu teritorijas attīstībai.

Lai veiktu likumā noteiktās funkcijas pakalpojumu nodrošināšanā pašvaldībām, patstāvīgi izvēlēties vietējiem apstākļiem un vietējo vēlētāju gribai atbilstošāko to sniegšanas formu. Saglabāt tiesības izvēlēties – vai tieši veikt pakalpojumu, nodot to kā pašvaldības pasūtījumu privātajam sektoram vai privatizēt.

Iedzīvotāju nodrošināšanai ar kvalitatīviem komunālajiem pakalpojumiem

- panākt hipotekāro kredītu (ārpus pašvaldībām noteiktā limita) izmantošanu energoresursu taupības pasākumu veikšanai pašvaldības ēkās;
- panākt ES struktūrfondu finansējumu šo pakalpojumu attīstībai.

Panākt, lai publisko iepirkumu jomā Latvija nepiemēro stingrākas prasības, nekā noteikts ES direktīvās.

VII. Pašvaldību īpašums

Panākt, lai tiktu atcelti ierobežojumi pašvaldību rīcībai ar tās īpašumu, nodrošinot iespēju maksimāli efektīvi rīkoties iedzīvotāju interesēs.

Panākt, lai viss publiskais nekustamais īpašums, kas nav nepieciešams valsts funkciju veikšanai, tiktu reģistrēts kā pašvaldību īpašums.

Panākt, lai pašvaldību īpašumā esošo nacionālas nozīmes objektu uzturēšanai un attīstībai būtu valsts budžeta atbalsts.

VIII. Reģionālā attīstība

Panākt līdzsvaru ES, nacionālo, reģionālo un vietējo prioritāšu ievērošanā visu mērogu attīstības plānos un šo plānu praktiskajā īstenošanā.

Panākt, lai attīstības plānošanu un vadību pēc nozaru principa nomainītu attīstības plānošana un vadība pēc reģionālā principa.

Panākt tieši vēlētu reģionālo pašvaldību izveidošanu.

IX. Informācija, informācijas tehnoloģija un telekomunikācijas

Nodrošināt pašvaldības ar tām nepieciešamo informāciju, tajā skaitā panākt attiecīgo reģistru pieejamību.

Veicināt vienotu, unificētu principu ievērošanu, attīstot pašvaldību IKT sistēmas.

Attīstīt e-pārvaldes ieviešanu un e-pakalpojumu sniegšanu pašvaldībās.

X. Pašvaldību budžets

Panākt likuma garantijas, ka pašvaldību daļa valsts kopbudžetā ik gadu pieaug.

Panākt, lai iedzīvotāju ienākuma nodoklis un nekustamā īpašuma nodoklis pilnībā kļūtu par pašvaldību nodokļiem. Paplašināt pašvaldību ieņēmumu bāzi ar daļu no saimnieciskās darbības nodokļiem.

Pilnveidot pašvaldību finanšu izlīdzināšanas sistēmu. Pēc reģionālās reformas īstenošanas ieviest atsevišķas izlīdzināšanas sistēmas vietējām pašvaldībām un reģionālajām pašvaldībām, nesamazinot vietējo pašvaldību ieņēmumu bāzi.

Atjaunot pašvaldībām tiesības brīvi izvēlēties vietējo vai starptautisko kapitāla tirgu aizņēmumiem, kā arī iespēju emitēt pašvaldību vērtspapīrus infrastruktūras kreditēšanai. Panākt, lai Saeima ratificē Eiropas Vietējo pašvaldību hartas 9. panta 8. paragrāfu.

Panākt, lai valsts budžeta atbalsts ES programmās neiekļautajām pašvaldību prioritātēm būtu ne mazāks kā ES programmās iekļautajām un atbilstošs proporcionalitātes principam.

Piemērot ikgadējo Ministru kabineta un pašvaldību sarunu procedūru ES programmu īstenošanas plānošanā kārtējam budžeta gadam.

Pilnveidot pašvaldību tiesības noteikt vietējo nodevu veidus un nodokļu un nodevu likmes.

Pastāvīgi sekot, lai

- pašvaldību finanšu resursi būtu proporcionāli pienākumiem, kas pašvaldībām noteikti ar likumu.
- valsts, deleģējot savu funkciju izpildi, paredzētu tām atbilstošu finansējumu.

XI. Pašvaldību politiķi un darbinieki

Panākt, lai pašvaldību politiķu tiesības un pienākumi tiktu regulētas tikai likumos un nekādos citos normatīvajos aktos.

Veicināt pašvaldību darbā pielietojamo mūsdienīgas vadības principu dažādību, maksimāli ievērojot vietējās īpatnības un teritorijas iedzīvotāju intereses.

Panākt valsts atbalstu pašvaldību politiķu un darbinieku izglītībai.

Panākt pašvaldību politiķu sociālās garantijas.

XII. LPS organizācijas attīstība

Tālāk attīstīt visu Latvijas pašvaldību pārstāvniecību pastāvīgajās komitejās un darba grupās.

Atbalstīt pašvaldību apvienību veidošanos pēc interesēm. Nostiprināt un attīstīt Latvijas Lielo pilsētu asociāciju, Latvijas Pilsētu savienību, Rajonu apvienību, Novadu apvienību, Pagastu apvienību un citas pašvaldību kopējo interešu grupu sadarbības formas, to darbību savās un visu Latvijas pašvaldību kopējās interesēs. Pilnīgāka katras pašvaldību grupas

interešu ievērošana panākama, meklējot savstarpēji pieņemamus kompromisus ar citām interešu grupām LPS ietvaros.

Attīstīt LPS pārstāvniecību Briselē, nodrošinot pakalpojumus pašvaldību politisko, ekonomisko un tiesisko interešu aizstāvēšanai.

Nodrošināt pilnvērtīgu Latvijas pašvaldību interešu aizstāvēšanu ES Reģionu komitejā, koordinējot tās ar citu valstu pašvaldību asociācijām un Latvijas nacionālajām pozīcijām.

XIII. LPS līdzdalība starptautiskajās organizācijās

Tālāk attīstīt LPS darbību:

- Eiropas Padomes Vietējo un reģionālo varu kongresa abās palātās;
- Eiropas Municipalitāšu un reģionu padomē;
- Eiropas Savienības Reģionu komitejā;
- un līdzdalību Baltijas jūras valstu subreģionālajā sadarbības konferencē.

Turpināt LPS līdzdalību Baltijas Asamblejā un Baltijas Jūras valstu padomē. Šīs līdzdalības galvenie uzdevumi:

- nostiprināt un paplašināt sadarbību ar Lietuvas un Igaunijas pašvaldībām;
- veicināt vienota Baltijas tirgus un politiskās sadarbības attīstību.

Aktīvi sekmēt pārrobežu sadarbību, tajā skaitā Baltijas jūras valstu organizācijās un sadarbības tīklu veidošanā.